

PRIPOROČILA

PRIPOROČILO KOMISIJE (EU) 2018/234

z dne 14. februarja 2018

o krepitvi evropskega značaja in učinkovite izvedbe volitev v Evropski parlament leta 2019

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 292 Pogodbe,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Člen 10(2) Pogodbe o Evropski uniji določa, da so državljani na ravni Unije neposredno zastopani v Evropskem parlamentu.
- (2) Člen 10(3) Pogodbe o Evropski uniji določa, da ima vsak državljan pravico sodelovati v demokratičnem življenju Unije ter da se odločitve sprejemajo kar najbolj odprto in v kar najtesnejši povezavi z državljani.
- (3) Člen 17(7) Pogodbe o Evropski uniji določa, da mora Evropski svet pri predlaganju kandidata za predsednika Evropske komisije upoštevati volitve v Evropski parlament.
- (4) Da bi se še okrepila evropski značaj in učinkovita izvedba volitev v Evropski parlament, je treba dovolj zgodaj pred volitvami leta 2019 posodobiti in dopolniti nekatere elemente Priporočila Komisije 2013/142/EU ⁽¹⁾.
- (5) Krepitev demokratične legitimnosti EU in zagotavljanje udeležbe državljanov v političnem življenju na evropski ravni sta osrednjega pomena. Državljeni bi se bili bolj pripravljeni udeležiti volitev v Evropski parlament, če bi se bolj zavedali vpliva politik EU na njihov vsakdan in če bi bili prepričani, da lahko sodelujejo pri sprejemanju najpomembnejših odločitev Unije, kot sta izbira voditeljev institucij EU in določitev prednostnih nalog za prihodnost Unije.
- (6) Potreba po okrepitvi odgovornosti in preglednosti vpliva tudi na Komisijo. Komisija je zato pregledala Kodeks ravnanja članov Komisije ⁽²⁾. Novi kodeks članom Komisije omogoča, da kandidirajo na volitvah v Evropski parlament, ne da bi morali za to vzeti dopust. Da bi se upoštevala ta sprememba, so bila spremenjena ustrezna pravila iz Okvirnega sporazuma o odnosih med Evropskim parlamentom in Evropsko komisijo ⁽³⁾.
- (7) Politike, o katerih se odloča na evropski ravni, neposredno vplivajo na vsakdanje življenje državljanov in se občutijo na lokalni ravni. Državljeni se morajo zavedati, za kaj gre na evropski ravni, da bi na volitvah v Evropski parlament lahko sprejeli svojo odločitev. Vključitev državljanov v evropska vprašanja spodbuja demokratično udeležbo državljanov pri oblikovanju politik EU. Sedanja Komisija je od januarja 2015 pripravila 478 dialogov z državljani, ki so potekali v vseh državah članicah, pri čemer je sodelovala tudi z institucionalnimi partnerji, kot so Evropski parlament, nacionalni parlamenti, Odbor regij in Evropski ekonomsko-socialni odbor. Prav tako bo med februarjem 2018 in 9. majem 2019 v sodelovanju z državami članicami, regionalnimi in lokalnimi organi ter Evropskim parlamentom in drugimi evropskimi institucijami organizirala ali pomagala organizirati še približno 500 dodatnih dialogov.

⁽¹⁾ Priporočilo Komisije 2013/142/EU z dne 12. marca 2013 o krepitvi demokratične in učinkovite izvedbe volitev v Evropski parlament (UL L 79, 21.3.2013, str. 29).

⁽²⁾ Sklep Komisije z dne 31. januarja 2018 o Kodeksu ravnanja članov Evropske komisije (C(2018) 700 final).

⁽³⁾ Sklep Evropskega parlamenta z dne 7. februarja 2018 o reviziji Okvirnega sporazuma o odnosih med Evropskim parlamentom in Evropsko komisijo (2017/2233(ACI)).

- (8) Nekatero države članice so izrazile pripravljenost za vključitev v široke javne razprave o prihodnosti Evrope, taki nacionalni dialogi pa že potekajo v več državah članicah. Države članice bi z vključitvijo državljanov iz vse Evrope in informativnimi dogodki, organiziranimi glede na nacionalne politične strukture in prakse, lahko pripomogle k večji ozaveščenosti državljanov o tem, kako pomemben je njihov glas na volitvah, da bi bila izbrana najboljša vizija za razvoj evropskega projekta. Taki dogodki bi morali potekati v obdobju med srečanjem voditeljev 23. februarja 2018 in vrhom v Sibiuu 9. maja 2019, tj. tik pred volitvami v Evropski parlament, na katerem naj bi voditelji držav ali vlad sklenili, kateri bodo naslednji koraki Unije.
- (9) Evropske politične stranke imajo ključno vlogo pri oblikovanju evropske politične zavesti, spodbujanju volilne udeležbe in izražanju volje državljanov Unije. Ta vloga bi se lahko okrepila, če bi te stranke v prihodnjih mesecih vzpostavile stike s povezanimi nacionalnimi strankami in civilno družbo ter ozaveščale o možnih izbira za prihodnost Evrope in o interesih državljanov, ki jih zastopajo.
- (10) Na volitvah v Evropski parlament leta 2014 se je prvič uporabljal sistem vodilnih kandidatov za položaj predsednika Komisije oziroma „Spitzenkandidaten“.
- (11) Ta postopek je prispeval k povečanju učinkovitosti Unije in okrepitvi njene demokratične legitimnosti, ki temelji na stebrih neposredne zastopanosti državljanov v Evropskem parlamentu in njihove posredne zastopanosti s strani vlad držav članic v Evropskem svetu in Svetu. Prav tako je pomagal okrepiti odgovornost Komisije v skladu s členom 17(7) Pogodbe o Evropski uniji. Postopek bi bilo treba nadaljevati in ga izboljšati za volitve v Evropski parlament leta 2019.
- (12) Evropske in nacionalne politične stranke bi morale veliko pred začetkom volilne kampanje, najbolje do konca leta 2018, razglasiti kandidata za predsednika Komisije, ki ga podpirajo, razglasiti pa bi morale tudi njegov lastni program, najbolje do začetka leta 2019. Tako bi postala bolj pregledna povezava med glasom posameznega državljan Unije za določeno politično stranko na volitvah v Evropski parlament, kandidatom za predsednika Komisije, ki ga ta stranka podpira, in njegovo vizijo za prihodnost Evrope.
- (13) Z izbiro vodilnih kandidatov na odprt, vključujoč in pregleden način, na primer s „predhodnimi volitvami“, bi evropske politične stranke in njihove nacionalne stranke članice ta postopek še okrepile. Tako bi tudi pritegnile širšo pozornost in mobilizirale volivce.
- (14) Člen 10(4) Pogodbe o Evropski uniji in člen 12(2) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah evropskim političnim strankam pripisujeta ključno vlogo. Statut in financiranje evropskih političnih strank in evropskih političnih fundacij sta regulirana na evropski ravni. Da bi se zagotovili preglednost, nadzor in demokratična odgovornost evropskih političnih strank, je Komisija predlagala, da bi se pred volitvami v Evropski parlament leta 2019 spremenila ustrezna pravila ⁽¹⁾. Zlasti dostop do financiranja iz splošnega proračuna Evropske unije bi moral biti pogojen s tem, da povezane stranke objavijo program in logotip zadevne evropske politične stranke. Državljanom bi morale biti že vnaprej na voljo jasne in ustrezne informacije, da bi se zavedali, kakšen vpliv imajo njihovi glasovi na ravni evropskih strank. Strankarske prireditve, kot so kongresi, in volilne kampanje nacionalnih strank so primeren in učinkovit dodaten način za obveščanje o tej povezavi in zagotovitev njene vidnosti.
- (15) Veliko zgodnejši začetek kampanj za volitve v Evropski parlament kot v preteklosti in seznanitev volivcev s povezanostjo udeleženih nacionalnih strank z evropskimi strankami še pred kampanjo bi morala prispevati k povečanju evropske razsežnosti teh volitev.
- (16) Evropske politične stranke so pozvane, naj – ob upoštevanju posebnih značilnosti političnega okolja v državah članicah v zvezi z nacionalnimi strankami – še pred začetkom kampanje, če je to mogoče pa ob razglasitvi svojih kandidatov za predsednika Komisije, napovedo, kateri politični skupini v Evropskem parlamentu se nameravajo pridružiti oziroma katero politično skupino nameravajo ustanoviti v naslednjem parlamentarnem obdobju. S tem bi se preglednost povezave med nacionalnimi strankami, evropskimi političnimi strankami in političnimi skupinami v Evropskem parlamentu še povečala.

⁽¹⁾ Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU, Euratom) št. 1141/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2014 o statutu in financiranju evropskih političnih strank in evropskih političnih fundacij (COM(2017) 481 z dne 13. septembra 2017).

- (17) Države članice bi s spodbujanjem in poenostavitvijo zagotavljanja informacij za volivce o povezanosti nacionalnih strank z evropskimi političnimi strankami med kampanjami za volitve v Evropski parlament in, če je to mogoče, tudi na glasovnicah, ki se bodo uporabljale na teh volitvah, povečale vidnost evropskih političnih strank in platform, ki jih te predlagajo, v celotnem evropskem volilnem procesu.
- (18) Člen 22(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije določa, da imajo državljani Unije pravico voliti in biti voljeni na volitvah v Evropski parlament v državi članici, v kateri so se odločili prebivati, Direktiva Sveta 93/109/ES ⁽¹⁾ pa v ta namen določa podrobno ureditev uresničevanja aktivne in pasivne volilne pravice na volitvah v Evropski parlament za državljane Unije, ki prebivajo v državi članici, niso pa njeni državljani.
- (19) Da bi se podprli volilna udeležba državljanov in evropska razsežnost volitev v Evropski parlament, bi se morala spodbujati opredelitev in razširjanje dobrih praks držav članic in ukrepov, ki so jih države članice sprejele pri pripravi in izvedbi teh volitev, tudi glede volilne pravice evropskih državljanov, ki prebivajo v drugi državi članici, spodbujati pa bi se moralo tudi izvrševanje volilne pravice skupin, ki so slabše zastopane, med drugim invalidov.
- (20) Glede na tveganja za volilni proces zaradi kibernetских napadov in dezinformacij, ki smo jim bili priča med nedavnimi volitvami in kampanjami, bi bilo treba spodbujati izmenjavo izkušenj med državami članicami o s tem povezanih vprašanjih.
- (21) Države članice ter evropske in nacionalne politične stranke imajo posebno odgovornost pri krepitevi demokratične in učinkovite izvedbe volitev v Evropski parlament –

SPREJELA NASLEDNJE PRIPOROČILO:

Sodelovanje z evropskimi državljani pri razpravah o evropskih vprašanjih pred volitvami v Evropski parlament

1. Države članice bi morale od srečanja voditeljev 23. februarja 2018 – ob upoštevanju ustreznih nacionalnih političnih struktur in praks – organizirati informativne dogodke, da bi državljane vključile v javne razprave o vprašanjih Evropske unije in prihodnosti Evrope. Ti informativni dogodki bi morali potekati do srečanja voditeljev v Sibiuu 9. maja 2019, kar je tik pred volitvami v Evropski parlament.

V istem obdobju bi morale evropske in nacionalne politične stranke pomagati izboljšati ozaveščenost državljanov o perečih vprašanjih na ravni Unije in o tem, kako jih nameravajo obravnavati v naslednjem parlamentarnem obdobju.

Podpora kandidatu za predsednika Evropske komisije

2. Vsaka evropska politična stranka bi morala dovolj zgodaj pred volitvami v Evropski parlament, najbolje do konca leta 2018, razglasiti kandidata za funkcijo predsednika Evropske komisije, ki ga podpira. Prav tako bi morala razglasiti njegov lastni politični program, najbolje do začetka leta 2019.

Evropske politične stranke in njihove nacionalne stranke članice so pozvane, da svoje vodilne kandidate izberejo na odprt, vključujoč in pregleden način.

Nacionalne politične stranke bi morale zagotoviti, da se njihove politične informacije, vključno z njihovimi političnimi oddajami, pred volitvami v Evropski parlament uporabijo tudi za obveščanje državljanov o kandidatu za funkcijo predsednika Evropske komisije, ki ga podpirajo, in njegovem programu.

Obveščanje volivcev o povezavah med nacionalnimi strankami in evropskimi političnimi strankami

3. Nacionalne politične stranke, ki se udeležijo volitev v Evropski parlament, bi morale – ob upoštevanju posebnih značilnosti političnega okolja v državah članicah v zvezi z nacionalnimi strankami – pred temi volitvami in pred začetkom volilne kampanje javno razglasiti, ali so povezane z eno od evropskih političnih strank in s katero ter katerega vodilnega kandidata podpirajo.

Nacionalne politične stranke bi morale v okviru možnosti te informacije, vključno z logotipom evropske politične stranke, če je to ustrezno, jasno prikazati v vsem gradivu, sporočilih in političnih oddajah v zvezi s kampanjo.

⁽¹⁾ Direktiva Sveta 93/109/ES z dne 6. decembra 1993 o podrobni ureditvi uresničevanja aktivne in pasivne volilne pravice na volitvah v Evropski parlament za državljane Unije, ki prebivajo v državi članici, niso pa njeni državljani (UL L 329, 30.12.1993, str. 34).

Evropske politične stranke so pozvane, naj še pred začetkom kampanje, če je to mogoče pa ob razglasitvi svojih kandidatov za predsednika Komisije, napovedo, kateri politični skupini v Evropskem parlamentu se nameravajo pridružiti oziroma katero politično skupino nameravajo ustanoviti v naslednjem parlamentarnem obdobju.

Spodbujanje in poenostavitev zagotavljanja informacij volivcem o povezavah med nacionalnimi strankami in evropskimi političnimi strankami

4. Države članice bi morale spodbujati in poenostaviti zagotavljanje informacij volivcem o povezavah med nacionalnimi strankami in evropskimi političnimi strankami ter o njihovih vodilnih kandidatih pred volitvami v Evropski parlament in v času volitev, med drugim tako, da se omogoči in spodbuja navajanje takih povezav v gradivu v zvezi s kampanjo, na spletnih straneh nacionalnih in regionalnih strank članic in, če je to mogoče, na glasovnicah, ki se bodo uporabljale na teh volitvah.

Učinkovita izvedba

5. Da bi se zagotovilo, da bodo lahko evropski državljani, ki prebivajo v drugi državi članici, uveljavljali svojo pravico do glasovanja v tej državi članici, in da bi se spodbudilo izvrševanje volilne pravice slabše zastopanih skupin, med drugim invalidov, ter da bi se na splošno podprli demokratična izvedba volitev in visoka volilna udeležba, so pristojni nacionalni organi pozvani, naj se spomladi 2018 sestanejo in s podporo Komisije izmenjajo dobre prakse in praktične ukrepe.

Pristojni nacionalni organi so tudi pozvani, naj na podlagi izkušenj držav članic opredelijo dobre prakse pri opredeljevanju, blažitvi in obvladovanju tveganj za volilni proces zaradi kibernetских napadov in dezinformacij.

To priporočilo je naslovljeno na države članice ter na evropske in nacionalne politične stranke.

V Bruslju, 14. februarja 2018

Za Komisijo
Predsednik
Jean-Claude JUNCKER
